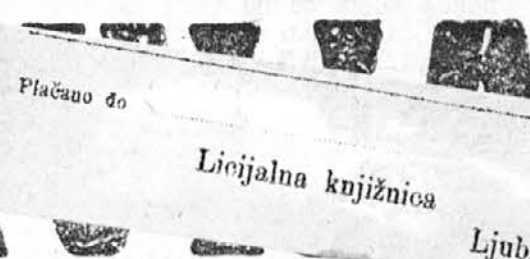

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglasi: enostopna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/L. Telefon 360.
Uprava:
arilij trg 8. Telefon 44.
Rokopisi se ne vračajo.
prašenjem je priložiti znamke
za odgovor.

Seja narodne skupščine.

OBSTRUKCIJA OPOZICIJE, VRAČANJE GLOB, ZAPOSTAVLJANJE
VEROUČITELJEV, SODNO POSTOPANJE V CIVILNIH ZADEVAH,
DEŽURSTVO SODNIKOV.

Beograd, 3. julija. (Izv.) Ker je imel radikalni klub danes popoldne svojo sejo, se je mogla današnja seja narodne skupščine otvoriti namesto ob štirih šele ob poldnevih. Navzočih je bilo zelo malo poslancev, prisotni so bili večinoma opozicionarci. Čim je predsednik dr. Ribar otvoril sejo, so začeli opozicionalci z desne in leve protestirati zaradi nezadostnega števila poslancev. Predsednik se na to ni oziral in je dal prečitati zapisnik zadnje seje. Potem je vprašal, ali želi kdo napraviti kako opazko. Opozicionalni poslanci so dvignili hrup in ogorčeno protestirali: »Se ne sprejme!« Predsednik je moral prekiniti sejo, ki se je mogla nadaljevati šele čez deset minut, ko so prišli v dvorano poslanci vladne večine. — Kot prvi je povzel besedo radikalni disident dr. Momčilo Ivanič, ki je zahteval, naj se o zapisniku več ne razpravlja, ker se mora smatrati, da ni sprejet. Predsednik je odgovoril, da ni vprašal, ali je zapisnik sprejet ali ne, ampak ali želi kdo kaj pripomniti in da je prekinil sejo, ker je videl, da ni bilo prisotnih dovolj poslancev. Sedaj vprašuje, ali se zapisnik sprejme ali ne. Zbornica je nato zapisnik zadnje seje sprejela. — Poslanec dr. Ivanič je ponovno protestiral proti temu, da se je seja tako pozno otvorila. — Nato so bila stavljen vprašanja. Finančni minister dr. Kumandri je odgovoril na vprašanje poslanca Todora Lazareviča o globah, ki so se naložile zaradi nedovoljene kuhanja žganja v Bosni in Hercegovini. Minister je dejal, da se je to vprašanje rešilo tako, da se v onih slučajih, ko sodišča še niso razsodila, globe ne nalagajo, ampak da se imajo plačati le navadne davščine. Tudi tam, kjer je postopanje že v teku, velja isto. Le v onih primerih, ko so sodišča že razsodila in so se globe že plačale, se zneski več ne povrnejo. Poslanec Lazarevič je izjavil, da se s tem odgovorom zadovoljuje. — Minister za prosveto Pribičević je odgovoril na vprašanje poslanca V. Popovića o zapostavljanju veroučiteljev na višjih in nižjih šolah v Bosni in Hercegovini. Minister je rekel, da je poslanec Popović gotovo zaradi tega stavil to vprašanje, da bi izvedel, ali se tudi ta kategorija državnih namestencev prevede na dinarske plače, kakor ostali uradniki. Dejal je, da se bo to vprašanje sedaj uredilo provizorno,

dokler ni sprejet novi šolski zakon. Potem pa, ko se to zgodi, se bo zadeva končno javno rešila. Tozadevni predlog bo narodni skupščini v kratkem predložen. — Ko se podajajo še nekateri kratki odgovori, je prešla zbornica na dnevni red: poročilo odbora deveterice o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o sodnem postopanju v civilnih pravnih. Temu zakonskemu načrtu se je priznala nujnost. Določbe tega zakona govori o dežurstvu sodnikov za dobo sodnih počitnic. Po tem načrtu se v § 511 zakona iz leta 1865 doda nov odstavek, ki se glasi: »Razen tega ima dežurni sodnik razsoditi tudi v lastnosti kot prvostopenjski sodnik v vseh gori navedenih zadevah, v katerih je prvostopenjski sodnik pristojen po § 36 v zvezi s § 18 navedbe o pospešeni poslovanja pri sodnih in treiskovalnih oblasti z dne 22. junija 1921. V svoji lastnosti kot prvostopenjski sodnik preiskuje tudi one zadeve, ki se nanašajo na pokojne vdov in sirot umrlih državnih uradnikov in drugih javnih državnih namestencev, izvemši one slučaje, v katerih se o teh pokojninah razpravlja v rednem sodnem postopanju. Ako poda dežurni sodnik svojo razsodbo kot prvostopenjski sodnik, mora to v razsodbi posebno poudariti. Predsednik sodišča more določiti več dežurnih sodnikov za čas sodnih počitnic, ako to dopuščajo razmere na dotičnem sodišču. Po § 2 zakonskega načrta se § 512 izpreminja, kakor sledi: »Proti razsodbi dežurnega sodnika se more stranka obrniti do kasacijskega sodišča, izvemši v onih zadevah, v katerih gre za nedvomne zadeve ali varuštvo, ki spadajo pred apelacijska sodišča. Zoper razsodbe dežurnega sodnika kot prvostopenjskega sodnika razsoja apelacijsko oziroma kasacijsko sodišče. O teh zadevah razsojajo za časa sodnih počitnic pri apelacijskih in kasacijskih sodiščih trije dežurni sodniki. Te sodnike, kakor tudi tajnike in ostalo potrebno osebje določa predsednik sodišča. — Narodna skupščina je nato glasovala o predloženi zakonskem načrtu, ki je bil sprejet s 157 proti 16 glasovom. Za načrt je glasovalo tudi nekaj opozicijskih poslancev. — Seja se je zaključila ob osmih zvečer. Prihodnja seja jutri z dnevnim redom: nadaljevanje debate o državnem proračunu.

Narodni socialisti za viničarje.

VINIČARSKI RED ZA SLOVENIJO PREDLOŽEN. — OBUPNO STANJE VINIČARJEV.

Beograd, 3. julija. Narodna poslanca Ivan Deržić in Anton Brandner sta v obširnem pismu razložila predsedniku narodne skupščine dr. Iv. Ribaru obupno položaj slovenskih viničarjev in ga prosila, da bi ukrenil potrebno, da se »Viničarski red za Slovenijo«, ki sta ga predložila imenovana poslanca narodni skupščini, čimprej uzakoni. V pismu se povdarja, da je bila vlada že šestkrat opozorjena na neumiljeno izkoriščanje viničarjev potom lastnikov vinogradov in da viničarji ne

uživajo nobene zakonite zaščite. Kot dokaz obupnega stanja se navaja razlika v plačah in vinu med letom 1913 in 1921. Dočim so se cene vinu v tem času povišale za 7333 odstotkov, so se plače povišale samo za 600 odstotkov. Viničarji so v taki bedi, da si ne morejo nabaviti obleke in da morajo stradati. Pričakuje se, da bo predsednik narodne skupščine že na eni od prihodnjih sej stavil na dnevni red izvolitev posebnega odbora, ki bo razpravljal o predloženem viničarskem redu.

Ministrski svet za zaščito bolgar. meje.

Beograd, 3. julija. (Izv.) Ministrski svet je imel danes sejo, na kateri so razpravljali o Bolgariji. Vojni minister general Vasić je poročal, da so včeraj bolgarske tolpe pre-

stopile na jugoslovansko ozemlje, in da so začele pleniti. Ministrski svet je sprejel sklepe o zaščiti meje. Poročilo se pošlje tudi kralju Aleksandru.

Državni tajnik za notranje ministrstvo

Beograd, 3. jul. (Izv.) V vprašanje zasedbe ministrstva za notranje posle je radikalni klub sklenil, kakor se doznava iz parlamentarnih krogov, da zahteva kot najmanjšo

koncesijo ustanovitve mesta državnih tajnika v ministrstvu za notranje stvari, katero naj bi zasedel radikalni poslanec, da nadzira delovanje demokratskega ministra.

VLADA NI SOLIDARNA S PRAVOSODNIM MINISTROM.

Beograd, 3. jul. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je poročal notranji minister dr. Marinković o svoji avdijenci pri kralju na Bledu. Ministrski svet je sklenil, da vlada ne more biti več solidarna s

pravosodnim ministrom dr. Lazo Marinkvičem, ki vedno zahteva, naj se atentator Stejić ne pomilosti. Minister za pravosodje dr. Marković se je včeraj odpeljal kralju nasproti, da od njega še enkrat zahteva, da umakne pomilostitev Stejića sicer bo podal svojo ostavko.

KRALJEVA DVOJICA NA PLITVIČKIH JEZERIH.

Ogulin, 3. julija. (Izv.) Davi ob 7.21 je dospel na postajo Generalni Stol dvorni vlak s kraljem Aleksandrom in kraljico Marijo. Prebivalstvo je kraljevi dvojici pridrilo prisrčen sprejem. V Generalnem Stolu sta kralj in kraljica zasedla avtomobil in se peljala k Plitvičkim jezerom. Narod je zelo navdušen, ker je to prvikrat, da pride narodni kralj v to pokrajino. Kraljeva dvojica se sedaj nahaja v Plitvicah.

STOJAN PROTIĆ V ZAGREBU.

Zagreb, 3. julija. (Izv.) Danes je dospel v Zagreb Stojan Protić. Kakor se izve iz dobro informiranih političnih krogov, je namen njegovega potovanja, da si preskrbi nekatere važne dokazilne listine za proces Pribičević—Hercigonja—Protić.

NOV RADIČEV INTERVIEW.

Beograd, 3. jul. (Izv.) »Novosti« priobčujoje porazgovor svojega dopisnika s Stjepanom Radićem, tekom katerega je Radić izjavil, da se Hrvatje toliko časa ne marajo pogajati z Beogradom, dokler se sedanjí inotegri v Beogradu nahajajo na krmilu. Odvisno je le od takta radikalcev, ali pride do pogajanj. Radić je rekel, da pomenja kraljeva poroka pogreb monarhije. Radić bi bil pripravljen priti v Beograd in prepovetati vso Šumadijo. Dejal je, da bodo hrvatski kmetje že našli pot sporazuma s srbskimi seljaki.

SPOPADI MED JUGOFASISTI IN BLOKAŠI V ZAGREBU.

Zagreb, 3. julija. (Izv.) Predvčerajšnjim pozno ponoči so se zopet spopadi pristaši jugoslovanske nacionalne omladine in blokaši na Jelačićevem trgu in na Ribnjaku. Padli so tudi strelci, vendar ni bil nihče težko ranjen. Ranjena je bila baže ena sama oseba, in še ta le lahko. Spopadi so bili le majhni, tako da je prebivalstvo večinoma zaznalo zanje šele iz listov.

NACIONALIZACIJA TUJIH PODJETIJ.

Beograd, 3. julija. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta so razpravljali tudi o nacionalizaciji tujih podjetij, tako n. pr. Industrialne banke v Sarajevu, Jajcu in drugod. Ustanovil se je poseben odsek ministrov, ki bo proučeval vse akcije, ki se nanašajo na taka podjetja.

DEMENTI PRINCA GJORGJA.

Beograd, 3. julija. (Izv.) Današnje »Vreme« poroča, da je izvedelo iz najkompetentnejšega vira, da je princ Gjorgje brzojavno dementiral vest nekega beogradskega lista, po kateri je baže poslal ministrskemu predsedniku Pašiću grozljivo pismo.

KONGRES JUGOSLOVANSKIH IGRALCEV.

Beograd, 3. julija. (Izv.) Danes ob devetih dopoldne se je v dvorani Stanković otvoril kongres jugoslovanskih igralcev.

POLET OKOLI ZEMLJE.

Pariz, 3. julija. (Izv.) »Exchange Telegraph« poroča, da je major Blake pristal na svojem poletu okrog zemlje na otoku Krju. Odtod poleti v Atene.

Borzna poročila.

Curih, 3. julija. Berlin 1.26, Newyork 52.75, London 23.27, Pariz 44.05, Milan 24.65, Praga 10.10, Budimpešta 0.50, Zagreb 1.675, Bukarešta 3.45, Varšava 0.1125, Dunaj 0.0275, avstrijske krone 0.02375.

Praga, 3. julija. Dunaj 0.235, Berlin 12.05, Rim 24.25, Pariz 435, Budimpešta 4.05, London 229.75, Newyork 51.90, Curih 989.50, avstrijske krone 0.25, italijanske lire 239.25.

Dunaj, 3. julija. (Izv.) Devize: Zagreb 64.22—64.28, Beograd 257.38—257.62, Berlin 48.45—48.55, Budimpešta 18.645—18.705, London 91.975—92.025, Milan 974.70—975.30, Newyork 20.844—20.856, Pariz 1741.50—1742.50, Praga 399.90—400.10, Sofija 131.95—132.05, Curih 3948.75—3951.25. Vaute: ameriški dolarji 20.669—20.681, bolgarski levi 129.95—130.05, angleški funti 91.975—92.025, francoski franki 1741.50—1742.50, italijanske lire 969.70—970.30, jugoslovanski dinarji 256.88—257.12, romunski lei 121.69—121.81, švicarski franki 3923.75—3926.25, češkoslovaške krone 399.40—399.60, madžarske krone 18.795—18.855.

Zagreb, 3. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.405—0.415, Berlin 20—21, Budimpešta 7.50—7.60, Bukarešta 48.55—49.50, Italija 370—375, London 348—351, Newyork 78—80, Pariz 657.50—660, Praga 151—151.50, Svica 1426.50—1500, avstrijske krone 0.42—0.45, nemške marke 22—23, romunski lei 48—48.50, italijanske lire 367—378.

Deistva in klevete.

V nedeljo je priobčilo tuk. »Jutro« uvodnik, ki se peča z našim dnevnikom, in skuša dokazati, kako je list postal predmet kupčijske zadeve. Mimo drugega predbacuje tudi, da so društvo in osebe, ki so tukaj v nedeljo objavile programna načela svojega dela, nekaki poslovodje bančnega zavoda.

Na te očitke, ki so iznešeni v očividno zlobni obliki in kojih pisec zadržuje cinčno preobračanje dejstev z obrekovalnimi nameni, nočemo ostati dolžni odgovora. Izvestna žurnalistika je že zabredla v tako deročo vodo osebnega blatenja, da bi se morali preveč ponižati, ako bi hoteli dati tak odgovor, kakor ga zasluži osebna stran »Jutrovega« uvodnika. Pribiti hočemo le dejstva. Časopisje naj bo namreč javna tribuna političnih in kulturnih argumentov, ne pa osebnih napadov.

Torej: Ni res, da bi bila Jadranska banka skušala pridobiti dnevnik »Jugoslavijo«. Na to ona nikdar niti misliti ni mogla, ker žurnalistika ne spada v njen delokrog. Pri sedanjem nakupu je prevzela samo Zvezno tiskarno s hišo vred. Res pa je, da je hotela Praprotnikova banka kupiti list s tiskarno v svrhu, da izpremeni smer in program lista in ga udinja svojim umazanim poslovnim namenom. O tem so gospodje pri »Jutru« prav gotovo poučeni od gosp. dr. Kisovca, zaupnika Praprotnika in ravnatelja tuk. Union banke. Ta nečedni manever se je sedaj ponesrečil in zato so gospodje tako razljuteni. Če bi se pa bil posrečil, bi gotovo ne označili prodaje lista kot nečesa nemoralnega.

Ugotavljamo še enkrat le radi naše javnosti, da je prešel list v last »Jugoslovanskega novinskega d. društva, katerega ustanovitelji so najbolj ugledne osebe jugoslovanske neodvisne inteligence. Med temi se nahajajo znani vodja srbskih zemljoradnikov M. Avramović, J. Banjanin, J. Gazzari, G. Gregorin, L. Leortić, M. Marjanović, bivši člani Jugoslovanskega odbora v Londonu, O. Rybač, B. Marković, univ. profesor, Ivan Mestrovic, itd. Očitati tem osebam, da so poslovodje Jadranske banke je tako podlo, da so tega zmožne samo osebe okoli »Jutra«, ki so izgubile že zadnjo sled moraine občuta. Mnogo navedenih ustanoviteljev J. N. d. d. je med vojno šlo v tujino in tamkaj vodilo propagando za jugoslovansko idejo, pri tem izpostavljajo svojo eksistenco, dočim je mladinska klika veržila v Ljubljani, na Reki in drugih mestih v domovini, manipulirala s krušnimi kartami na Dunaju, pogumno (!) podpisovala korespondenco JDS in po vojni utihotapljala nežigosane avstrijske krone in dajala izvoznice ter zajemala na fignirane konte s figniranimi podpisi milijone iz blagajin Jadranske banke. S takimi ljudmi se prerekati o značajnosti in moralni je resnično nepotrebno.

Gospodje pri »Jutru« perhoreciraajo samo tiste banke in tiste bančne ravnatelje, ki ne dopuščajo, da se njihovi zavodi izrabljajo za izvestne »gospodarske, kulturne in politične svrhe«. Hvalijo in proslavljajo pa kot zaslužne in državotvorne finančne ženiye tiste ravnatelje, ki so jim za njihove nečedne operacije in potrebe na razpolaganje. List, ki je mogel, kakor je sedaj dokazano izhajati le z na nekorekten način pridobljenimi podporami, je menda zadnji, ki sme govoriti o žurnalistični moralni.

Naše izdajateljstvo je sestavljeno iz takih mož, da je našemu listu zagajena popolna neodvisnost na vsako stran in da bo mogel zastopati ideje, ki so razložene v njegovem programu. List pa, ki služi stranki, ki je dosedaj zatajila še vse svoje ideje in programatične točke (jugoslovansko, ime države, agrarno reformo, resnično demokracijo, na pr. v Obznani, v Ustavi, v volilnem zakonu, in vse to le zato, da si ohrani soudeležbo na vladni moči), stoji prenizko, da bi mogla njegova sumničenja omadeževati čisti štiti gori navedenih mož.

»Jutro« hoče boj; mi ga sprejemamo.

Nemško-jugoslovanska liga v Berlinu

Berlin, 3. julija. (Izv.) Včeraj je bila v slavnostni dvorani hotela Esplanade v Berlinu ustanovni občni zbor Nemško-jugoslovanske lige v Berlinu, ki ima nalogo, da kulturno in gospodarsko zbliza obe državi. Po uvodnih govorih profesorja dr. Hoetzsch in poročilih konzula Wienerja o go-

spodarskih odnošajih med Nemčijo in Jugoslavijo se je ob veliki udeležbi konstituirala Nemško-jugoslovanska liga. V odboi so bili med dr. izvoljeni minister dr. Koester, profesor dr. Hoetzsch, glavni urednik Jurij Bernhard, konzul Wiener, in grof Bernstorff.

Grčija se približuje Rusiji.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Kakor poroča »Temps« iz Aten, odpošlje grška vlada v najkrajšem času posebno komisijo na Rusko, katere naloga bo predvsem, izročiti ruski vladi en milijon drahem za omiljenje gla-

du na Ruskem. Hkrati bo imela Komisija namen, izravnati pota za vzpostavitev gospodarskih, eventualno tudi političnih odnošajev med obema državama.

DRŽAVLJANSKA VOJNA NA IRSKEM.

Dublin, 3. julija. (Izv.) Snoč so nadškofo, lord-major in tajnik delavske stranke predložili voditeljem irskih upornikov mirovno ponudbo, kar pa je bilo brez uspeha. Nato so vladne čete napadle s strojnimi in oklopnimi avtomobili upornike in jih pregnale iz posameznih postojank. Pri tem so ujele 400 ustašev. Kakor poročajo, je pri napadu eksplodiralo nekaj min, ki pa so povzročile le stvarno škodo. Ob eni ponoči se je vnelo močno puškarenje.

MORILCI MARŠALA WILSONA.

Pariz, 3. julija. (Izv.) »Journal« javlja iz Londona: Obe osebi, ki sta bili osumljeni umora maršala Wilsona in aretirani, sta priznali, da sta si pri aretaciji nadeli napadni imeni. Zoveta se Dunn in Sullivan. Stara sta po 24 let in sta služila v angleški armadi.

POVRATEK POSLANCEV Z ZAGREBSKEGA ZBORA.

Beograd, 3. julija. (Izv.) Danes ob osmih in pol dopoldne so se povrnil z zagrebskega velikega seja poslanci, ministri in notari.

ANGLEŠKI NAMENI V PALESTINI.

London, 3. julija. (Izv.) Lord Churchill je poslal upravi Palestine vladno pismo, v katerem zagotavlja da se uredi v Palestini dom židovskemu ljudstvu. To se zgodi, ker židovsko ljudstvo to zahteva, in ne le iz tolerance. Vendar Anglija ne stremi za tem, da bi napravila Palestino tako židovsko, kakor je na primer Anglija angleška, ker se ne sme pripustiti, da bi poginila arabski jezik in arabska kultura.

POŽIG SOCIJALISTIČNEGA DOMA V TRSTU.

Pariz, 3. julija. (Izv.) Iz Trsta poročajo, da so fašisti zažgali socialistični Circolo di Cultura in njegovo knjižnico.

RAZGOVOR PAŠIČA S SOFIJSKIM POSLANIKOM.

Beograd, 3. jul. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je imel dones dopoldne daljšo konferenco z jugoslovanskim poslanikom v Sofiji Rakićem.

AMUNDSENOV POLET NA SEVERNI TEČAJ.

Rim, 3. julija. (Izv.) Amundsen se je na Aljaski dvignil s svojim letalom, da doseže severni tečaj.

GOVOR

n. posl. A. Brandnerja
v skupščini 30. jun. t. l.

Proti neobjektivnemu postopanju napram opoziciji.

Gospodje narodni poslanci! Pred vsem moram protestirati proti načinu, kako je bil predložen zakonski predlog o budžetskih dvanajstih za mesec julij stavljen na dnevni red. To se je izvršilo proti vsem parlamentarnim običajem. Tu ne poma-ga nobeno zavižanje, ne poma-ga noben sofizem. Fakt je, da v torek zvečer ni bilo v zbornici navzočih več poslancev kot 40—50. Gospod predsednik, oziroma gospod podpredsednik Vujičić bi bil moral na osnovi člena 90. poslovnika, četudi za to ne bi bilo posebnega po-zitvno, da se konstatira, ali je navzočih dosti poslancev ali ne. Razen tega je bil kršen tudi člen 46. poslovnika, po katerem se zaključuje seje s pristankom narodne skupščine, in dalje člen 29., po katerem do-loča dnevni red predsednik s pri-stankom narodne skupščine. V enem samem momentu so bili torej prekršeni trije členi poslovnika narodne skupščine.

Mislím, da ni lepo, da se na ta način postopa proti opoziciji, ki je pokazala do danes, da je za pozitivno, da je za konstruktivno delo. Moj tovariš Deržić je ob priliki glasovanja o volivnem zakonu to tudi dokazal, s številkami dokazal in jaz hočem to ponoviti, da vidite, kakšno krivico Vi delate opoziciji. Brez opo-zicije bi Vi ne mogli sprejeti nešteto zakonov, ker niste imeli kvoruma, za katerega je treba 140 poslancev. Tako n. pr. Vam je opozicija omogočila, da so bile sprejete dvanajstine za januar in februar, ker ste Vi imeli samo 133 glasov, opozicija pa 35. Brez opozicije, bi Vi torej ne mogli sprejeti teh dvanajstih. Dalje so bile dvanajstine za maj in junij sprejete s 129 glasovi vladnih strank proti 56 glasovom opozicije. Brez opozicije bi torej zopet ne mogli biti sprejete te dvanajstine. Pri glasovanju o zakonu o izpremembi 7 odstotnega investicijskega posojila so imele vladne stranke 139 glasov, opozicija pa 34. Brez opozicije bi se ta zakon zo-pet ne mogel sprejeti. Najznačilnejša je pa civilna lista, kar bi moralo biti zlasti za Vas, vladne stranke, naj-važnejše. Civilna lista kralja bi ne bila mogla biti sprejeta brez opo-zicije. Vladne stranke so imele 133 glasov, opozicija pa 41. Brez opo-zicije bi torej zopet ne bilo kvoruma. Zakon o državnem svetu je bil spre-jet s 134 glasovi vladnih strank proti 42 glasovom opozicije. Brez opo-zicije bi torej zopet ne bilo kvoruma. Pri prvem glasovanju o zakonu o ministrski odgovornosti so imele vladne stranke 128 glasov, a opo-zicija je naravno odrekla kvorum, radi česar je zakon pri prvem glasovanju propadel. S tem je hotela opozicija prvokrat pokazati, kako bi bilo z vse-mi ostalimi zakoni, če bi Vam ona odrekla kvorum. Vi pa postopate proti tej opoziciji, ki je tako lojalno nastopala proti Vam, na tak način, kakor se je dogodilo v torek zvečer, da ste kratkoma sejo zaključili in s tem kršili 3 člene poslovnika, kakor sem Vam to poprej dokazal. (Med-klici poslanca dr. M. Ivanića proti centru.)

Gospodje! Ne bilo bi lepo, če bi Vi na ta način postopali proti celi opoziciji, inkluzivno komuniste in radičevce, če bi bili v skupščini. Bilo bi pa razumljivo, če bi predsedništvo

proti veliki opoziciji kršilo poslov-nik, nikakor pa ni razumljivo in na noben način se ne more razumeti, da se proti tako mali opoziciji tako postopa. (Medklici: Ali ste Vi mala opozicija?) Ni kriva naša opozicija, da je tako mala, krivi ste Vi. Proti tako mali opoziciji se Vi poslužujete nasilnih sredstev. (Poročevalec dr. Sečerov: »To nije tačno!«) To je resnica, to je fakt. Bilo nas je navzo-čih 40—50 poslancev, a Vi ste kljub temu prešli na dnevni red in zaklju-čili sejo.

Tako postopanje bo ostalo v hi-storiji našega parlamentarizma, v analih parlamentarne zgodovine za-beleženo kot dokaz, na kak način se je v jugoslovanski narodni skupščini postopalo proti lojalni, konstruktivni opoziciji. (Medklici poslanca dr. Ku-kovca.) Bo kmalu prišel čas, gospod minister dr. Kukovec, da boste Vi v manjšini, če ta čas morebiti še ni prišel.

O dvanajstih za mesec julij.

Gospodje! Po teh uvodnih besedah hočem preiti na sam zakonski predlog o dvanajstih za julij. V prvi vrsti pade vsakemu narodnemu poslancu v oči spremljevalno pismo gospoda finančnega ministra. To je jako naivno, oziroma jaz bi dejal ne-dolžno pismo. Gospod minister pri-poveduje, da se morajo z ozirom na to, ker ne bo mogel biti sprejet redni budget do 1. julija, podaljšati dva-najstine.

Zahteva po rednem proračunu.

Gospodje, to nikakor ne drži. Vsi veste, da smo mi že takoj po spre-jetu ustave zahtevali, da se mora v prvi vrsti sprejeti redni budget. A gospod finančni minister se za to kratkoma ni brigal. On je v tem času potoval v Pariz in London in je iskal posojila. To je trajalo celo leto. Ni mi treba posebej poudarjati, kako velike važnosti bi bilo z ozirom na našo valuto, če bi bil sprejet redni budget. Veliko večje važnosti bi bilo za našo valuto, če bi mi uredili naše finance, nego pa to, da je gospod finančni minister potoval v inostranstvo in tam iskal posojila. To je tra-jalo, kakor sem že omenil celo leto, v tem času je pa naša valuta skoro popolnoma propadla. Za našo valuto bi bilo bolje, če bi bili mi v tistem času, ko je gospod finančni minister potoval po inozemstvu in tam iskal posojila, delali na rednem budgetu in uredili naše finance, kakor je tre-ba. To bi bilo za našo valuto nepri-merno boljše. (Ivan Deržić: »Potem pa banke ne bi mogle špekulirati!«)

A nazadnje, gospodje, tudi sedaj v zadnjem momentu niste hoteli, da se sprejme redni budget. Vi ste onemogočili sprejetje rednega budgeta na ta način, da ste postavili na dnevni red volivni zakon pred budget. Vi ste hoteli imeti pred budgetom volivni zakon in ste že takrat vedeli, da bo treba podaljšati dvanajstine za julij. Mislím, da se je šlo Vam v prvi vrsti za to, da morete dobiti še eno dvanajstino. Vi ste na ta način, da ste postavili na dnevni red volivni zakon pred budgetom, to tudi do-segli. Sedaj pa prihaja gospod finančni minister z zahtevo, da se sprej-mejo budžetske dvanajstine za julij, ker ni bilo mogoče sprejeti rednega budgeta do konca junija. Gospod finančni minister ima pa še neki drug izgovor. Ta njegov izgovor se mi zdi opasen z ozirom na bodočnost. Kakor ta izgovor velja danes, tako more veljati tudi za bodoče mesece. Gospod minister pravi: Tudi v slu-čaju, da bi bil redni budget sprejet do

konca junija, bi ne bilo mogoče, da stopi takoj v veljavo, ker je treba organe, ki imajo s tem posla, prej o tej stvari poučiti. Gotovo misli na upeljavo nekakega kurza zanje, da se o stvari poučijo in še le potem bo gospod finančni minister mogel pri-četi delati na osnovi novega rednega budgeta. Ali to, kar velja za ta me-sec more veljati tudi za bodoče me-sece. Tudi v bodočih mesecih se mo-re gospod finančni minister postaviti na isto stališče in reči: Naši organi v tej stvari še niso zadosti poučeni. Radi tega prosim, da se podaljšajo dvanajstine še za avgust itd. V naši državi je vse mogoče. Mi smo imeli do danes jako žalostne izkušnje na vseh poljih in bi me nikakor ne pre-senetilo, ako bi se to dogodilo.

Nadalje gospod finančni minister v svojem dopisu dokazuje, da je ne-obhodno potrebno, da sprejmemo dvanajstine za julij, ker bi sicer na-stopilo ex lex stanje, kar bi naravno ne bilo lepo in koristno za državo. To mi je razumljivo. Ali jaz sem že rekel, da je imela vlada zadosti časa, da bi onemogočila tako ex lex stanje in da tudi ni lepo od vlade, da je po-stavila to stvar zadnji dan, to je 30. junija na dnevni red in nam s tem nastavila tako rekoč nož na prsi. Ako bi se danes dogodilo, da bi ne mogel biti sprejet zakonski predlog o budžetskih dvanajstih za julij, bi vlada seveda rekla: opozicija je kriva, opozicija je protidržaven ele-ment, opozicija je nevarna državi, kakor so komunisti itd. Zato je po-stavila to stvar zadnji dan na dnevni red, da je opozicija nekako primorana, da ne odreče kvoruma za stav-ljeni predlog in tako onemogoči ex lex stanje.

Poseben dispozicijski fond.

Gospod minister vidi samo eno kombinacijo, samo en izhod iz tega težkega stanja, namreč ta, da mi do-voľimo, da se budžetske dvanajstine za mesec julij izglasujejo. Stvar je potem končana in gospod minister je tudi zadovoljen z vlado. Meni se zdi, da gospodje ne bi bilo toliko za te dvanajstine, ako bi v teh dvanaj-stinah ne bilo nekega posebnega fonda. To je nek specialni fond, dis-pozicijski fond. Meni se zdi da je gospodom bolj pri srcu ta dis-pozicijski fond, nego dvanajstine same. Seveda imajo razlog, da se navdušujejo za to, da se sprejmejo dvanajstine tudi za julij, da morejo še ta zadnji dispozicijski fond izčr-pati. Meni se zdi, da gospodje delajo prav tako, kakor kak paglavec, ki je naklatil že polne žepke jabolč, a še vedno ni zadovoljen, ker bi rad še ono lepo rdeče jabolčko, ki ga je baš opazil na drevesu. On se ne zado-voľi s tem, kar ima že v žepu, am-pak hoče, da dobi še to, kar je za-pazil v zadnjem momentu. Prav tak-šen utis ima človek, če bere to pismo gospoda finančnega ministra, ki hoče sedaj, toliko in toliko proračunskih dvanajstih, imeti v zadnjem mo-mentu še eno dvanajstino, imeti še en tak dispozicijski fond, da ga izčrpa. Takli dispozicijski fond, go-spodje obstojijo samo v neurejenih državah, kjer parlament ne stoji nad vlado, ampak narobe: vlada nad parlamentom, kjer vlada ni odgo-vorna parlamentu, ampak narobe, kjer je parlament odgovoren vladi, oziroma klubi in narodni poslanci po-sameznim ministrom. (Ugovori in medklici.) Samo tam je mogoče, da obstojijo taki dispozicijski fond, ki se lahko izčrpavajo brez vsake kontrole. V našem parlamentu ni nikake kontrole glede uporabe tega dis-pozicijskega fonda. (Medklici iz sredi-

šča: »Nije to tako!«) To vsi vemo, gospodje, ve tudi finančni minister, a samo skupščina kot taka tega ne ve. Načelo parlamentarizma je, da mora vse parlament to vedeti ne pa samo posamezni ljudje. (Poročeva-lec dr. Sečerov: Glavna kontrola odobrava te kredite!)

(Dalje prih.)

Klofač

O narod. socializmu.

(Nadaljevanje.)

IV. V socializmu pa hočemo pre-meniti reformacijo. Socialna demo-kracija predstavlja starejši tip socia-lizma, to je tip avtoritarski, materia-lističen, podobno kakor katoličanstvo v verstvu. Mi povdarjamo pravni činitelj, hočemo socializem resnično demokratičen (notranjo de-mokratizacijo, ne pa le avgurstvo voditeljev), nedogmatičen; naš cilj ni morda kako edinozveličavno so-cialdemokratično papežstvo, ampak cilj naš je kooperacija vseh, višja enota, blok. To višje stališče, ki ga zavzamemo, nam nalaga, čeravno nismo kakor rečeno, pristaši zlitja v eno stranko, da se zavzamemo za socialistično edinstvo višje vrste, brez katerega je napredek pri nas nemogoč in ker takega edinstva ni, zato vlada birokracija in zmaga je reakcija. Razlike v posameznostih ne delajo ovir (zaradi različnega na-ziranja nismo še nikogar izključili, ampak zaradi slabih dejanj — pri dogmatikih pa se to ravno narobe godi).

V. V naših čeških političnih razme-rah pomeni naša struja ureditve te-ga, v čemur vidi Masaryk misel če-škega vprašanja, namreč nastavlja-ti delo na češko reformacijo. Navezati stike pa ne pomeni posnemati ampak nadaljevati. Vse, kar je doslej narod politično predstavljalo, pa naj si bo to staročestvo, mladočestvo ali današnja narodna demokracija, v kateri se ni posrečil poskus onih realističnih čini-teljev, ki so stranko stvorili, to vse je izraz onega pobelogorskkega čestva, protireformnega, slabotnega, raz-dvojenega. Danes, ko se stara in poli-tična politika vsakemu ogablja in se kliče po političnem preporodu, ko na-stajajo nove verske smeri in razna preporodna gibanja — in vsa ta nova gibanja iščejo seveda tudi svojega poli-tičnega izraza, je izmed vseh politi-čnih strank zopet naša stranka edina politična tvorba, ki more dati tem po-trebam političnega izraza.

Klicali so po vstajanju napredne Ma-sarykove stranke in po združenju biv-ših realistov v politično organizacijo. Ako pritrdimo, da je pametno, da bi se bivši realisti zopet združili pri politi-čnem delu, tedaj se da to vprašanje la-hko rešiti: združijo naj se tam, kjer jih je danes največ tj. v narodno-sociali-stični stranki.

Ne proglašamo svoje edinozveli-čavnosti. Tudi stranko pojmuje mo realistično, stranka nam ni fetiš, temveč združenje in delo. Vemo, da so tu tudi drugi, ki imajo različne interese in dru-gačna osebna nagnjenja. Tako je tudi pri socializmu. Ne gre za to, da po-žremo in potlačimo druge temveč za to gre, da jih pridobimo plodnemu so-delovanju. Nismo za lepobesedni soci-alizem brez dejanj, ne za strmo-glavno skakanje v tmo, mi skušamo postopati smotremo k svojemu cilju in bomo srečni, kadar se socialisti zavedajo se lastnih škod ne bodo več rovali med seboj za malenkosti, ampak stali v enotni fronti, proti poli-tični gospodarski in kulturni reak-ciji in to v soglasju z razvojem na-

roda, ki je že pred 500 leti izvedel svojo prvo zmagovalno revolucijo, in da bi vedno stali složno kot stražarji svobode naroda in njegove re-publike... Ako danes vse to pov-darjamo, je razumljivo, da se pri-družujemo z ljubeznijo in spora-zumljenjem Masaryku. Zajemno z njegove velike modrosti in njegovih svetovnih izkušenj, zajemamo iz knjig in razprav njegovih, ki smo jih brali pred svetovno vojno (»So-cijalno vprašanje«, »Križa Marxiz-ma«, »Vera in socializem«, »Idealni humanitet« in nešteto drugih), za-jemamo tudi iz vseh njegovih govo-rov, ki jih je Masaryk imel k naro-du kot president. Pridružujemo se k Masaryku in hočemo mu izraziti svoje spoštovanje ne le v tem, da se bomo ravnali po njegovih nasvetih in da njegove misli sprejmemo za svoje. Smo prepričani, da bo češko-slovaški narod govoril o Masaryku čez 100 let prav tako, kakor danes mi vsi brez izjeme govorimo o Ko-menskem. Nikoli ni podobnost do-voľi znala ceniti velikosti teh, ki so svoje ime zanesli v bodočnost, veli-kim ljudem so v resnici majhni in omejeni ljudje zagrenjevali življenje z nerazumevanjem, zlobo in zavida-njem. Zgled hočemo dati in počastiti Masaryka, po zaslugi še dokler je živ med nami, ne pa šele po smrti, kakor se to običajno godi, vsi bi morali iz srca zapeti: »Atek stari naš, živo brado imáš, dobro je biti med nami, dokler si ti z nami.«

Masaryk je bil tisti, ki nas je učil, da politika ni deklaracija, ampak delo, ki zahteva veliko potrpljivosti, premišljenosti in vztrajnosti. To ve-lja tudi o socializmu. Nismo in no-čemo biti doktrinarji. Kjer se imo-go govori, tam se malo dela, ko-nečno ne odločuje to, kaj govorimo, ampak kaj delamo in kako živimo. Najbolj zoperna mi je polintelligen-cija, ki je vzela svoj socialistični ide-alizem z poltucta brošur in radikali-zuje po kavarnah in vinarnah, in vsako delo proglašajo za slabost in kompromisarstvo za to, ker nima nobenega smisla ne ljubezni za po-trpežljivo delo med ljudstvom. To so socialistični gigerli, ki začenejajo svojo mladost z radikalnimi gesli, mogočnimi besedami in visokodone-čimi frazami, in v starosti pa zakon-čujejo v zatišju blaziranega meščana. Zate med nami ni prostora. Ljudstvo ima mnogo potreb. Pojdite in delajte za njega.

Program, pa naj ga z ozirom na časovne razmere sestavimo tako ali ni vse. Glavno so dejanja in dobri zgled. Ako hočemo boljšo člo-veško družbo, tedaj moramo naj-prej sami postati boljši ljudje. Tudi najboljši govornik ni v resnici dosti vreden, ako ne more sam pri sebi zatreti slabosti stare družbe in ko ne zna sam biti brez napak. Ako že ne moremo biti angelji, temveč le slabotni ljudje, pa vendar moramo s prevzgojo postati vsaj ljudje, brez onih velikih napak, na ka-terih trpi današnja družba, bi-ti moramo resnični ljudje, plemeniti ljudje, dobrega srca. K taki prevzgoji ljudi pa ne vede nasilna re-volucija, ki samo izganja hudice z belcebumom; k prevzgoji vede dru-ga revolucija, katero začneja vsak pri samem sebi, katera ne ubija dru-gih, temveč ubija v vsakem vse gr-de lastnosti, ki nam zagrenjujejo skupno življenje in so v zasmeh vse-ga človeštva. Taka revolucija je se-veda težja, zaradi tega se je ljudje boje in vendar le taka revolucija po-brati kedaj ljudi. beseda brat po-staja z njo meso, solidarnost in resnica.

(Dalje prih.)

H. G. WELLS:

Kako se je Peycraft zdravil.

Tamle sedi — jedva deset kora-kov od mene! Samo glavo mi je treba obrniti, pa ga vidim. In kadar srečam njegov pogled — kdaj ga pravzaprav ne srečavam? — je nie-gov izraz proseč... a tudi nekam nezaupen.

Vrag naj vzame to nezaupnost! Če bi ga hotel opravljati, bi ga bil že zdavnaj! A jaz nisem baba... kaj mi tedaj ne da miru? Nu da, ka-miren na svetu? Sicer pa — kdo mi ko naj bo tak pital debeluhar sploh bo verjel, če povem?

Revež ti, stari! Veliko, debelo, večno vznemirjeno mahedralo! Naj-debelejši klubnik v vsem Londonu! Evo, tam sedi — pri eni izmed malih klubnih mizic — v veličem pomolu zraven kamina. In se pita. Kaj neki golta že spet? Pogledam ga ostreje in ga zalotim, ko baš od-grizne velik kos toplega kruha z ma-slom... nepremično gledaje name. Vrag ga odnesi! Vse venomer bulji vame!

A veš kaj, ljubi moj Peycraft, vsak lonec se enkrat ubije! Ako res moraš biti tako podel in se za vsako ceno moraš delati, kakor

da nisem poštenjak... nu prav! Tu tik pred tvojim z mastjo oblazinje-nim nosom zapišem historijo... na-ravnost in brez olepšav... historijo, kako se je Peycraft zdravil! Zgod-bo tega človeka, ki sem mu pomagal in sem ga branil, on pa mi je v za-hvalo ogabil moj klub — — ogabil do todle! In z ničimer drugim, nego s svojo večno, ohlapno navzoč-nostjo! Z ničimer drugim, nego s tem večnim prosečim buljenjem: »Kaj ne, da me ne zatožiš?«

In sploh... zakaj se mora ta človek neprestano pitati?

Tak — Peycraft... Seznanil sem se z njim baš v tej pušilnici. Takrat sem bil še novinec v klubu... mlad in nervozen... In on je to vi-del. Sedel sem čisto sam in obujal željo, da bi vendar spoznal kaj več ljudi; tedaj je prišel nenadoma proti meni... velika gruča maščobe... sam podbradek in trebuh ga je bil... ter je nekaj zakrutil in sedel na stoli tik zraven mene. Nato je nekaj časa sopihal, praskal z užgalicami in me nazadnje ogovoril. Kaj je rekel, sem že pozabil... menda nekaj o užga-licah, da so zanič. In tudi kesneje, ko je govoril vse naprej, se je pre-kinil, kadarkoli je prišel mimo naju kak natak, in se začel s tenkim, prevrženim glasom pritoževati o

užgalicah. Nu — tako nekako se je začelo najino znanje. Govoril je ne-vmakavo vse in se ustavljal nazadnje pri sportu. Odtod je preskočil na mojo postavbo in mojo polt. »Ako je sploh kdo dober igralec kriketa, bi morali biti vi!« je dejal. Nu, to ver-jamem, ker sem slok — tako slok, da bi se zdel marsikomu že mršav. In dokaj temnopolt sem menda tu-di... Nu kaj, čemu bi se srameval, da je bila moja babica Hindka! A vendar... ni mi ljubo, da opazi to neznan človek na prvi pogled. In ta-ko sem bil Peycraftu že odkraja kaj malo naklonjen.

Ta pa je govoril o meni le zato, da bi lahko preskočil nase. »Najbrže,« je dejal, »se tudi vi ne gibljete več od mene in tudi jesti težko da manj.« (Domisljal si je, da ne je sploh ničesar — kakor vsi ve-liko požrešneži.) »In vendar« — pri tem se je lokavo nasmešnil — »in vendar sva tako različna.«

In s tem je začel. Govoril je o svojih debelosti brez konca in kraja: o vsem, kar ukrepleje zoper svojo debelost in kar še hoče storiti, da bi se rešil debelosti, kar so mu sveto-vali zoper debelost in kar je slišal, da so storili drugi zoper svojo debe-lost. »A priori,« je dejal, »bi človek vendar mislil, da se dan vrašanje

hranitve rešiti z dieto in vprašanje presnavljanja s primernimi leki.« Menil sem, da me zaduši, ali pa da počim! Od samega poslušanja se mi je zdelo, da sem do grla nabasan s trdimi cmoki!

Takšen intermezzo se v klubu še pretrpi, če že mora biti. A vendar je prišel čas, ko me je jelo obhajati čustvo, da sem preveč potrpežljiv. Kar sumljivo je bilo, kako se je obe-al name! Če s... stopil v pušil-nico, mi je že priracal naproti; več-krat je tudi prišel, kadar sem zajtr-kal, se je valjal okoli mene. Časih se je zdelo malone, da se me narav-no okleplje. Neznosen je bil ta člo-vek, čeprav se njegova nezno... izkazovala samo nad menoj. Toda že prav odkraja je bilo v njegovem ve-denju nekaj — da, skoro kakor bi vedel — kakor bi bil ugenil, da imam n... m... — da ima v meni povsem izmno in nenavadno mož-nost, ki mu je ne more ponuditi nihče drug!...

»Vse bi dal, da morem «hujšati,« je pravil vedno iznova. »Vse!« In pri tem mi je sopihaje mežikal izza svojih zabuhlih lic...

Revež stari! Pravkar je pozvonil — gotovo hoče naročiti nov kruhek z maslom!

Nekega dne se je naposled lotil stvari. »Naše zdraviloznanstvo,« je dejal, »naše zapadno zdraviloznan-stvo še davno ni izreklo v medicins-ki vedi svoje zadnje besede. Na iz-toku, sem slišal praviti — —

Obmolknil je in se zagledal vame. Bilo mi je, kakor da tičim v akva-riju.

In zdajci me je pograbila jeza nanj. »Poyejte no,« sem dejal, »kdo v... je pravil o receptih moje pra-babice?«

»Kako mislite?« se je hotel ogniti.

»Že teden dni — kolikorkrat sva bila skupaj — sem rekel — in bila — dostikrat, pri moji veri! — že ves ta teden ne poznate druge skrbi, nego da mi jašete na tej mali osebni skrivnost!«

»Nu prav!« je dejal. »Enkrat je treba z besedo na dan. Tak — res je, priznam. Zvedel sem od — —

»Od Pattisona?«

»Posredno,« je rekel (seveda se je zlegal!). »Da.«

»Pattison,« sem dejal, »je pogolt-nil tisto stvar povsem na svojo last-no odgovornost!«

Peycraft je stisnil ustnice ter mi napravil poklon.

(Dalje prih.)

Politične vesti:

Proti monarhistom na Bavarskem.

Monakovo, 30. junija. (Izv.) V delnem zboru je stavila frakcija neodvisnih socialistov predlog, v katerem zahteva, naj se 1. sprejme zakon, po katerem se vsi možki člani bivših vladajočih knežjih rodbin izženejo iz Nemčije, 2. naj se vsi možki člani bivše kraljevske rodbine Wittelsbachovcev takoj izženejo iz Bavarske in ako stopijo na Bavarsko ozemlje, naj se kaznujejo z zapornim od treh mesecev do petih let, in 3. naj se preiskava o umoru poslance Gaeleja odvzame državnemu pravdnstvu in poveri zasebnemu republikansko mislečemu komisariju.

Poostreno obsedeno stanje v Gornji Šleziji.

Bytom, 30. junija. (Izv.) Zaradi včerajšnjih spopadov se je obsedeno stanje poostri. Javni lokali se morajo zatvoriti ob 9. uri zvečer, ulice pa se imajo izprazniti že ob 8.

Zakon o dokladah na žito v Nemčiji.

Berlin, 1. julija. (Izv.) Državni zbor je danes v tretjem čitanju končno sprejel zakon o dokladah na žito, in sicer v poimenskem glasovanju 217 proti 34 glasovom.

Stavka tehničnega osebja v Berlinu.

Berlin, 1. julija. (Izv.) Radi stavke tehničnega osebja nocoj niso izšli listi, izverženi »Rote Fahne«.

Japonci sprejeli pogodbo o oboroževanju.

Tokio 30. junija. (Izv.) Narodni svet je sprejel washingtonsko pogodbo o oboroževanju.

Odgovor Zvezl narodov na bolgarsko spomenico.

Beograd, 1. julija. (Izv.) Danes dopolne od 10. do 13. ure se je vršila seja ministrskega sveta. Na tej seji je bilo določeno končno besedilo note, ki se ima poslati zvezi narodov kot odgovor na znano spomenico Bolgarije. Nato sta ministri prosvete Svetozar Pribičević in minister za izenačenje zakonov Tričković poročala svojim tovarišem o svojem posetu pri kralju na Bledu.

Bitka pri Dublinu.

London, 1. jul. (Izv.) Bitka pri Dublinu se nadaljuje. Čete začasne vlade so imele med bombardiranjem pravosodne palače 20 mrtvih in 50 ranjenih. Dublin, 1. julija. (Izv.) Vstaji drža še vedno močne postojanke v raznih delih mesta. Patrolirajo po mestu in napadajo razne regularne vojske in manjše skupine vojaških oddelkov. V četrtek in petek je bilo ubitih 40 do 50 oseb, ranjenih pa nad 200.

Za samostojnost francoskega sindikalnega gibanja.

Saint Etienne, 1. julija. (Izv.) Kongres ekstremistične, takozvane splošne delavske zveze je z 741 proti 406 glasovom sklenil, da se priključi k moskovski internacionali, toda z izrecnim pogojem, da ta internacionala prizna samostojnost francoskih sindikalistov.

Gospodarske vesti.

+ **Uvoz opeke in apna prost.** V proračunski dvajsetini za mesec julij je uvoz opeke in apna popolnoma prost, a za uvoz ostalega stavbnega materiala se carina znatno zniža.

+ **Poštni čekovni promet v Črni gori.** Po odredbi ministrstva za pošto in brzojavo dne 1. junija 1922, št. 34.065, se 1. avgusta 1. otvori poštni čekovni promet pri poštnem uradu Cetinje ter bode ta urad sprejemal tudi vplačila na položnice poštne čekovne zaveze v Ljubljani.

+ **Tovarna celuloznih glavnikov pri Ljubljani.** V kratkem se prične z zgradbo velike in z najmodernejšimi stroji bogato opremljene tovarne, ki bo izdelovala celulozne glavnike in sploh vse celulozne predmete v zadostni množini za Jugoslavijo in za izvoz. Z delnim obratovanjem se bo pričelo že v nekaj mesecih. Tovarna bo imela posebno tovarno za izdelovanje celuloznih tvarin.

+ **Dobava moke, testenin, fižola in masla.** Odeležba za mornarico v Zemunu sklence dne 15. julija t. l. ob 11. uri dopolne direktno pismeno pogodbo za dobavo 8 vagonov krušne moke, 2 vagona testenin, 2 vagona fižola in 2000 kg masla. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

+ **Gospodarske razmere v Rumuniji.** Izmed vseh balkanskih držav se Rumunija najhitreje in najuspešneje gospodarsko popravlja iz vojnega opustošenja. Še leta 1919 je morala Rumunija uvažati najpotrebnejša živila, tako strahovito je nemška okupacija izžepala to bogato deželo. Nemci so poklali ali izvozili »svo živino, uničili so petrolejske vrelce, vsa industrija je bila izropana. Ni torej čuda, da je leta 1919 znašal državni proračun 3 milijarde 200 milijonov lejev skoraj brez vsakega kritja, ker ni bilo kaj izvažati. Letos pa izkazuje državni proračun ravnotežje v dohodkih in izdatkih. Rumunska Narodna banka že več mesecev ne izdaja več novih novčanic na račun države. Pametna gospodarska politika Rumunske je poglavito v tem, da mora biti vsa rodna zemlja tudi obdelana. Posledica je, da pridelava država toliko živil, da je ravno kar rumunska vlada odpravila carino na levozrno pšenico.

Dnevne vesti.

— **Našim čitateljem.** Novo lastništvo lista hoče spopolniti list kar najbolj mogoče. V to svrhu so v teku velike priprave. Najkasneje jeseni bode list tako izpopolnjen, da bode nudil čitateljem vsebino slično oni, ki jo prinašajo svetovni listi.

— **Pomagašno slovenskim žiljanom!** Dolgo je spala žiljska dolina. V Rožu in Poduni so vstajala društva in budila narod. In sedaj se vzbujajo žiljani. Pod Dobročem je vasica, med vojno mnogo zaničevani »srbski« Zahomec. Vso žiljsko dolino so preplavili nemški valovi, le Zahomec je stal trdno in še stoji! Fantje in dekleta so ustanovili izobraževalno društvo, da budijo zaspane žiljane, da rešijo zadnji otok v nemškem morju. Pred leti je zbiral Rožek (Rosegger) v Nemčiji milijon za Slovenske gorice in ga je nabral. Mi ne rabimo milijonov, toda dajte nam knjige! Samo knjigi! Jugoslovanska društva, brez ozira na mišljenje, pošljite nam knjige! Nismo vajeni prositi mi žiljani, toda tičeji smo. Jugoslovanci, pomagajte! Pošljite knjige »Gospodstvu Zvonu« v Ljubljano, čimprej, tem bolj!

— **Odlikovanje.** V petek 30. junija je pri tiskarskem oddelku finančne kontrole v Domžalah g. podinspektor Pfeifer slovesno izročil pripravniku g. Josipu Muleju zlato zasluženo kolajno, katero si je prislužil kot branitelj Koroške. G. podinspektor kakor g. odlikovane sta bila ob tej priliki globoko ginja. Mlademu poduradniku prisrčno čestitamo!

— **Himen.** Poročila sta se gđc. Irma Koszlerjeva in g. Herman Podkrajšek. Novoporočencema najiskrenejše čestitamo.

— **Prva švabska podružnica v Sloveniji.** Pokrajinska uprava je dovolila, da ustanovi švabsko-nemška kulturna zveza (Schwäbisch - deutscher Kulturbund) v Kočevju svojo podružnico. Ustanovitev se namerava prirediti z velikim hropom.

— **V. jugoslovanska umetniška razstava.** Za peto jugoslovansko umetniško razstavo v Beogradu je občinstvo zadnje dni pokazalo več zanimanja. To je dalo razstavemu odboru povoda, da podaljša razstavo do 15. julija t. l.

— **Kraljevo kronanje** se bo vršilo meseca septembra na zelo slovesen način.

— **Imenovanja na naših univerzah.** Na tehnični fakulteti so imenovani: za rednega profesorja za tehnično mehaniko g. Al. Kralj; za rednega profesorja za gradbeno konstrukcije g. inž. Josip Forster; za izrednega profesorja za železniške stavbe g. Al. Hrovat, ravnatelj drž. žel. v Ljubljani; za kontraktualnega profesorja za enciklopedijo rudarstva g. inž. Nikolaj Akimovič-Sadlun; za rednega profesorja na filozofski fakulteti je imenovan g. dr. Nikolaj Radojčić (narodna zgodovina).

— **Izpremembe v osebju.** Imenovani so za deželno sodno svetnika v 7. čin. razredu pri okrož. sodišču v Novem mestu g. Fr. Kissel, dosedajni svetnik in sodni predstojnik v Trebnju; za okraj. sodnika pri istem sodišču g. Božidar Romih, dosedaj sodnik v Sevnici za okraj. sodnika in predstojnika v Cerknici g. dr. Jos. Baydek, dosedaj sodnik v Metliki. Za sodnike v okrožju višjega deželnega sodišča ljubljanskega so imenovani g. avskultantje: Fr. Orožen, Jos. Barčičević in Vladimir Velušček. Kot konceptna praktikanca v oddelku za notranje zadeve v Ljubljani sta sprejeta absolvirana pravnik g. Egon Bayr in dr. Jos. Orožen. V pokoj sta bila pisarniški oficial pri policijski direkciji v Ljubljani g. Andrej Krišče in višji pisarniški oficial pri deželni sodišču g. Ciril Kurnar.

— **Na Bledu** je utonil v jezeru zadnji nedeljo nadobudni sin-abiturient narodnega poslanca g. Kopača pred očmi obupanih staršev. Kopalnica uprava bi vendar morala skrbeti, da so pri roki rešilni čolni in izurjeni reševalci. Žalostni dogodek je napravil tudi na kraljevo dvojico globok vtisk. Hudo prizadetim staršem naše sožalje.

— **Pegasti legar, koer in kuo** so zanesli ruski begunci na Grško. Tudi v južni Srbiji so se pojavili slučajni pegasti legarja. Naša vlada je izdala vse potrebne odredbe, da se nevarne bolezni ne razširijo po državi. Vsak potnik se mora v bakteriološkem laboratoriju v Grevgeliju podvreči strogi preiskavi. Ob celi abanski meji je postavljen sanitetni kordon.

— **Za podjarmljene istrjane** priredijo na praznik sv. Cirila in Metoda dne 5. t. m. v Zagrebu splošno zbirko.

— **Pri javni bolnici v Slovenjgradu** sta imenovana za stalna primarija g. dr. Vinko Zeleznikar in dr. Ferdo Kunej.

— **Za zdravstveno okrožje v Cerknici** je imenovan za okrožnega zdravnika g. dr. Jos. Gostiša.

— **Samostojna sekcija za sekvestre ministr.** pravde se je ustanovila za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Za šefa sekcije je imenovan višji ravnatelj g. Mat. Zamida. Nadzorstva nad imovino naših državljanov, odročena leta 1919, ostanje še nadalje v pristojnosti oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

— **V Bregani pri Brezjah** se je ustanovilo Sekolsko društvo. Frankovi in Radičovi agitatorji so hoteli ustanovitev preprečiti z grožnjami, da bodo vse trgovine razbili.

— **S konja je padel in se udil** blizu Beke cerkve na Dolenjskem vojak Anton Hraščič iz Medimurja. Vojak so spravili plemenske konje uazaj v Ljubljano, pri čemer se je Hraščič konj splašil in vrgel jezdeca tako nesrečno na tla.

— **Iz Kočevske Reke** nam prihajajo neprestano pritožbe proti nemškemu župniku Krakerju. Za kraljevo poroko se je župnik skril, a ljudstvo je zamačevalo na mašo. Zakaj se ne gane škofski ordinarijat?

— **Obstreljen tlitapec.** Ob gorenjsko-italijanski meji je granicar Jeseničnik zalotil tri možke, ki so prenašali tobak v vrečah. Ker se na poziv niso hoteli ustaviti, je granicar za njimi streljal ter zadel v stegno Jos. Krapeža iz Otlice.

— **Nevročilne poštne pošiljke.** Seznam neodanih poštne pošiljke (pisem, nakaznic, poštne paketov) za mesec maj je bil te dni razposlan na poštne urade, kjer je v prostoru za stranke nabit občinstvo v pogled. Pošiljke leže v shranjevalnem uradu poštne in brz. ravnateljstva v Ljubljani. Naslovniki oz. pošiljatelji teh pošiljk se blagohotno opozarjajo, da jih v dobi enega leta od dneva razglašene dvignje, sicer bo poštna uprava te pošiljke na javni dražbi prodala, ako so brez vrednosti pa uničila. Izprijemlje za prodane pošiljke oz. gotovina ki bi se našla v pošiljkah, sta na razpolago upravičenim osebam še za dobo nadaljnjih treh let, po preteku te dobe pa zapadeta v korist poštne uprave.

Celje.

Celjski trg. Tržno življenje na celjskem trgu se posebno ob sredo in soboto lepo razvija. Okoličani in vrtarji prinašajo na trg dovolj zgodnje zelenjave. Novi krompir, kolaraba, kumare, pesa, grah, fižolek itd. vsega je dobiti dovolj. Cene so tem predmetom sedaj še nekoliko višje. Jajce pri manjku. Kolikor se jih dobi, se prodajajo po 6 in 7 kron komad. Črešnje že polnjujejo. Mese je dobiti dovolj. Govedina je po 56—60 K, teletina po 60 K kg. Mast se trži že po 120 K kg. Zadnje dni je opažati, da so cene špeceriskemu blagu priče zopet naraščati. Cene se posebno dvigujejo najvažnejšim življskim potrebščinam, kakor masti, olju, sladkorju itd. Ali ne bo temu dviganju cen nikoli konca?

Srbske vojne srote pridejo, kakor smo že poročali, v Celje dne 7. julija t. l. Sestavil se je sledeči program: 7. julija ob pol 3. uri sprejem na kolodvoru. Igra mariborska vojaška godba. Pred Nar. domom pozdravni govor. Nato obed. Nato ogled mesta. Drugo jutro 8. julija izlet na Stari grad, kjer predava o zgodovini celjskih grofov g. prof. Mravljak in razkaže razvaline. Ob pol 9. uri zvečer pa bo koncert v veliki dvorani Nar. doma. Drugi dan v nedeljo 9. t. m. zjutraj slovo in odhod v Maribor.

S stavljenjem paviljonov za celjsko obrtno razstavo bodo pričeli v prihodnjih dneh.

Ciril-Metodov kres na Starem gradu se bo žgal danes v torek zvečer. Udeležimo se tega slavlja na Starem gradu Celjani v najboljšem številu.

Pokrajina.

Kočevje. Naši nemurji so zopet pokazali svojo lojalnost do države. Na dan državnega praznika nismo videli na nemških hišah niti ene zastave. Tam bolj nas je pa presenetilo, ker se jim je pridružil tudi naš znan doktor, dasiravno je rojen Slovenec. Moži pač upa, da bodo pri volitvah vsi Nemci šli v boj za njega.

Primorje.

Paštevsko divjanje v Trstu. V neki vili pri Mariji Magdaleni zgornji, last nekaterih tržaških delavcev, je imel svoj sedež tudi »Delavski kulturni krožek«. Preteklo soboto ponoči je vdrl v vilo kakih 30 fašistov, ki so vse prostore polili z bencinom ter zažgali. Prihiteli so finančni stražniki, ki so oženi pogasili ter par pobalnovali prišli. Seve se jim ne bo ničesar zgodilo.

Sokolstvo.

— **Ljubljanski Sokol.** S steno naglo se bližajo slavnostni dnevi 1. jugosl. vsesokolskega zleta v Ljubljani, vendar še cela vrsta bratov, ki imajo krolj, ni bila niti enkrat pri vadbi obveznih redovnih vaj. Mnogi se zamažajo, da jim bo kot starim (avstrijskim) vsojokom vseeno dovoljena udeležba v kroju pri sprejdu in drugodi. Drugi zopet mislijo, da jim kot članom raznih zletnih odsekov ne bo treba k sprejdu; toda po sklepu saveznega T. O. se mora vsak član v kroju udeležiti slavnostnega sprejda dne 15. avgusta t. l. Poudarjamo še enkrat, da se bo moral vsakdo, brez izjeme, izkazati s potrditelno obiska redovnih vaj, sicer se bo moral odstraniti iz sprejda. Prihodnje vade bo v torek 4. in v petek 6. julija ob 7. zvečer na letnem telovadišču ob Lattermannovem drevoredu.

Sokolsko društvo v Škofji Loki je pričelo z razpošiljanjem vabil k slavnostni otvoritvi svojega doma dne 9. julija. Da se izognemo prevelikim stroškom, se je isti razposlalo le pičlo število in naj ne bode nihče užaljen, ako ga ni prejel. Vabilni so k temu redkemu slavlju vsi prijatelji Sokolstva, posebno pa še vsi oni, ki so omogočili zgradbo s svojimi darovi, katerim tem potem pomovno izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Vabimo tudi vse podjetnike in mojstre ted delavstvo, ki je bilo zaposleno pri stavbi, vsi dobro došli! Zdravo.

Maribor.

Občni zbor CMD, podružnica Maribor se je ob obilni udeležbi vršil v ponedeljek. Izvoljen je bil novi odbor z g. Voglarjem na čelu. Zenska podružnica pa ima za predsednico aglino g. Pirnatovo ter bo odlej delovala samostojno. Pri občnem zboru je g. glavar Lajšič v lepo zasnovanem govoru opozarjal na delokrog, dolžnosti in namene družbe. Predvsem je treba obratovati vso pažnjo na naše ogrožene meje in baš Maribor kot naša najsevernejša trdnjava ima i v bodoče veliko nalogo, da krepko zavaruje naše severne meje proti agresivnim obmejnim Nemcem. Zato je CMD, ki ima skrbeti za naše solstvo, za učila, knjige, učne pripomočke in ki je rešila narodno že toliko mladine, potrebna, da se jo podpira po vseh močeh. Izvajanja gda. Lajšiča so navzoči navdušeno odobraval. Želim le, da ne bi ostalo samo pri trenutnem navdušenju in vznesenih besedah, ampak, da bodo temu sledila tudi pozitivna dejanja!

Čudna kolegijsnost. »Osnredno društvo poštinih in brzojavnih uslužbencev, podružnica Maribor je priredila v nedeljo, dne 2. t. m. veselico. Nek uradniški odbor se je čutil poklicanega opozoriti javnost v sobotnem »Taboru«, da so v imenovanem društvu včlanjeni izključno poštni poduradniki in sluge ter je veselica povsem samostojna prireditve poštnega uslužbenstva. Ne glede na to, da bi se morali pri pošti vsi uslužbenci kolegijsko podpirati, kakor na primer pri železnici, je to pojasnilo mariborski javnosti v »Taboru« ravno pred dnem veselice nesramen napad na svoje tovariše, kakršnega so zmogli samo ljudje demokratskega kova. Vidi se, da neka klika sistematično ubija vsak pokret med nižjimi uslužbenci vseh stanov. Da klika je bila na delu, ko so hoteli prirediti policijski namenečni svojo veselico in ista klika ima tudi tukaj svoje prste vmes. — Dovolj žalostno je, da so taki višji uradniki, ki dovoli vobče z nižjimi tovariši obbečati. No, voljo žalostno je pa tudi, da se najdejo kaspisi, ki podpirajo tako destruktivno kampanjo.

Ponočnjaški davek se je v Mariboru obnesel. Kakor smo izvedeli, je dobila občina že lepe denarje. To pa je trn v peti Nemcem, ki radi zabavljajo čez vse, kar ni zraslo na njihovem zelniku.

Brezcrni starši. V soboto zjutraj je našel čuvaj na mariborskem predkolodvoru neko malo — kakih 6 let staro deklico spečo na neki zavori vagona, kjer je premočilo ubogo dete celo noč. Deklica je izpovedala, da so jo zapodili od doma.

+ **Tvornica za strešne vžigalice in naboje.** preje Seller in Bellot, je imela predli teden svoj občni zbor, na katerem je bilo zastopanih 12 delničarjev s 7400 delnicami. Čisti dobiček znaša 2.314.341 K in je bil takole razdeljen: 90.000 K je prišlo na 5% dividendo, 810.000 K na 45% superdividendo, 222.334 K so odšli upravnemu svetu, rezervnemu zakladu 800.000 K, zavarovalnemu zakladu 250.000 K, posebnemu rezervnemu zakladu 140.000 K, ostanek v znesku 192.726 K pa se je prenesel na novi račun. Na zboru se je sklenilo tudi zvišati delniško glavnico z 1.800.000 K na 10 milijonov 800 tisoč K.

+ **Prodaja:** VOZ (BREK) za 8 oseb s streho in zastori, dobro platno, pri Andreju Zgonu, sodavčar, Cerknica. 15

USNJARNA S TRGOVINO, stanovanjem in potrebnim poslopjem. Cena 375.000 D. Brezkonkurenčna industrija. Reflektanti naj vložijo ponudbe pod »strojarna« v upravi tega lista. 13

DVA MOTORNA KOLES, znamke »Prech« in »Motosek« v dobrem stanju. Poleg motorjev se dobi 30 kg lahkega bencina, nova zračna cev, plach, gonilni jermen in zraven spadajoče orodja. Cena 10.500. Prodaja.

lec Dečkov trg 6. Motorji se ogledajo pri g. Ropasu, avto-delavnica, Celje, Ljubljanska cesta. 8

MOTORNO KOLO »Standard«, 8—10 PS, s priklopnim vozom, po ugodni ceni. — Gluška ulica 5. 16

VEČ LOVSKIH PSO. Polizve se, Poljanska c. št. 55. 5

SLUŽBE: KONTORISTINJA (manipulantinja) vseh pisarniških del zmožna, se sprejme takoj ali pozneje pri F. Čuden, Prešernova ulica 1. 14

VAJENEC za krznarsko obrt se sprejme. — Elgi Ebber, Stari trg 5. 12

2 VAJENCA za plesarsko obrt sprejme takoj Tone Malgaj, Ljubljana, Kolodvorska ulica 6. 10

Celje.

Celjski trg. Tržno življenje na celjskem trgu se posebno ob sredo in soboto lepo razvija. Okoličani in vrtarji prinašajo na trg dovolj zgodnje zelenjave. Novi krompir, kolaraba, kumare, pesa, grah, fižolek itd. vsega je dobiti dovolj. Cene so tem predmetom sedaj še nekoliko višje. Jajce pri manjku. Kolikor se jih dobi, se prodajajo po 6 in 7 kron komad. Črešnje že polnjujejo. Mese je dobiti dovolj. Govedina je po 56—60 K, teletina po 60 K kg. Mast se trži že po 120 K kg. Zadnje dni je opažati, da so cene špeceriskemu blagu priče zopet naraščati. Cene se posebno dvigujejo najvažnejšim življskim potrebščinam, kakor masti, olju, sladkorju itd. Ali ne bo temu dviganju cen nikoli konca?

Srbske vojne srote pridejo, kakor smo že poročali, v Celje dne 7. julija t. l. Sestavil se je sledeči program: 7. julija ob pol 3. uri sprejem na kolodvoru. Igra mariborska vojaška godba. Pred Nar. domom pozdravni govor. Nato obed. Nato ogled mesta. Drugo jutro 8. julija izlet na Stari grad, kjer predava o zgodovini celjskih grofov g. prof. Mravljak in razkaže razvaline. Ob pol 9. uri zvečer pa bo koncert v veliki dvorani Nar. doma. Drugi dan v nedeljo 9. t. m. zjutraj slovo in odhod v Maribor.

S stavljenjem paviljonov za celjsko obrtno razstavo bodo pričeli v prihodnjih dneh.

Ciril-Metodov kres na Starem gradu se bo žgal danes v torek zvečer. Udeležimo se tega slavlja na Starem gradu Celjani v najboljšem številu.

Pokrajina.

Kočevje. Naši nemurji so zopet pokazali svojo lojalnost do države. Na dan državnega praznika nismo videli na nemških hišah niti ene zastave. Tam bolj nas je pa presenetilo, ker se jim je pridružil tudi naš znan doktor, dasiravno je rojen Slovenec. Moži pač upa, da bodo pri volitvah vsi Nemci šli v boj za njega.

Primorje.

Paštevsko divjanje v Trstu. V neki vili pri Mariji Magdaleni zgornji, last nekaterih tržaških delavcev, je imel svoj sedež tudi »Delavski kulturni krožek«. Preteklo soboto ponoči je vdrl v vilo kakih 30 fašistov, ki so vse prostore polili z bencinom ter zažgali. Prihiteli so finančni stražniki, ki so oženi pogasili ter par pobalnovali prišli. Seve se jim ne bo ničesar zgodilo.

Sokolstvo.

— **Ljubljanski Sokol.** S steno naglo se bližajo slavnostni dnevi 1. jugosl. vsesokolskega zleta v Ljubljani, vendar še cela vrsta bratov, ki imajo krolj, ni bila niti enkrat pri vadbi obveznih redovnih vaj. Mnogi se zamažajo, da jim bo kot starim (avstrijskim) vsojokom vseeno dovoljena udeležba v kroju pri sprejdu in drugodi. Drugi zopet mislijo, da jim kot članom raznih zletnih odsekov ne bo treba k sprejdu; toda po sklepu saveznega T. O. se mora vsak član v kroju udeležiti slavnostnega sprejda dne 15. avgusta t. l. Poudarjamo še enkrat, da se bo moral vsakdo, brez izjeme, izkazati s potrditelno obiska redovnih vaj, sicer se bo moral odstraniti iz sprejda. Prihodnje vade bo v torek 4. in v petek 6. julija ob 7. zvečer na letnem telovadišču ob Lattermannovem drevoredu.

Sokolsko društvo v Škofji Loki je pričelo z razpošiljanjem vabil k slavnostni otvoritvi svojega doma dne 9. julija. Da se izognemo prevelikim stroškom, se je isti razposlalo le pičlo število in naj ne bode nihče užaljen, ako ga ni prejel. Vabilni so k temu redkemu slavlju vsi prijatelji Sokolstva, posebno pa še vsi oni, ki so omogočili zgradbo s svojimi darovi, katerim tem potem pomovno izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Vabimo tudi vse podjetnike in mojstre ted delavstvo, ki je bilo zaposleno pri stavbi, vsi dobro došli! Zdravo.

Društvene vesti.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. V sredo, dne 5. t. m. glavna pevskaja za koncertni nastop dne 6. t. m. v dvorani Filharmonične družbe povodom skupščine »Zenskega Saveza« v Ljubljani. Nastop je za vse obvezen. Odbor.

VI. redni občni zbor »Društva jugoslov. akad.« v Mariboru se vrši v četrtek dne 13. julija ob 20. v društveni sobi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika, 2. poročilo odbora, 3. program za počitniško delovanje, 4. slučajnosti. Odbor.

Narodno-socijalna zveza. Nocoj ob 8. uri važen sestanek vseh članov v restavraciji »Zlatorog«. Pridite vsi in točno.

Redna glavna skupščina društva »Pravnik« se vrši dne 19. julija 1922 ob 5. uri popoldne v dvorani štev. 79 pravosodne palače v Ljubljani. Dnevni red: 1. poročilo odbora, podružnic in preglednikov, 2. volitve odbora in preglednikov, 3. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

O. 2. javnih nameščenecv in upokojencev ima v sredo, 5. t. m. ob 20. uri v običajnem lokalni nujno sejo širšega odbora. Dnevni red: Važno poročilo predsedstva in čitanje doslej neodobrenih zapisnikov. Polnoštevilna udeležba dolžnosti! Predsedstvo.

lec Dečkov trg 6. Motorji se ogledajo pri g. Ropasu, avto-delavnica, Celje, Ljubljanska cesta. 8

MOTORNO KOLO »Standard«, 8—10 PS, s priklopnim vozom, po ugodni ceni. — Gluška ulica 5. 16

VEČ LOVSKIH PSO. Polizve se, Poljanska c. št. 55. 5

SLUŽBE: KONTORISTINJA (manipulantinja) vseh pisarniških del zmožna, se sprejme takoj ali pozneje pri F. Čuden, Prešernova ulica 1. 14

VAJENEC za krznarsko obrt se sprejme. — Elgi Ebber, Stari trg 5. 12

2 VAJENCA za plesarsko obrt sprejme takoj Tone Malgaj, Ljubljana, Kolodvorska ulica 6. 10

DOBRIDOČO GOSTILNO v prometnem kraju prevzemem v najem. — Naslov v upravi lista. 10

Sport in turistika.

Športni meeting na Bledu.

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Ko sta se grof in gospa Berta spet pokazala med ljudmi, so ju jedva spoznali, tako sta bila oba izpremenjena. Gospod Hektor se je bil postaral za dvajset let. Vsi so z napetostjo čakali, izpolniti li prisego, storjeno ob Sauvresyevi smrti postelj...

Preiskovalni sodnik je ustavil očeta Plantata.

»Veste li, gospod preiskovalni sodnik, ali so se tisti čas še vršili sestanki v hotelu »Belle Image«?

»Mislim, da ne.«

»Jaz bi skoro stavil, da ne,« je potrdil doktor Gendron. »Pomnim, da sem slišal praviti — v Corbellu se namreč vse razve — da sta imela gospod Trémorski pa zala gospodična iz Pariza glasan nastop. Po tistem prizoru ju niso več videli v hotelu.«

Stari mirovni sodnik se je namuznil.

»Melun ni na koncu sveta,« je dejal, »in v Melunu se ne manjka hotelov. Z dobrim konjem si brž v Fontainebleauju, v Versaillesu ali celo v Parizu. Gospa Trémorska, ki je vedela kako brze živali stoje v hlevih njenega moža, je bila lahko ljubosumna.«

Ali je izrazil oče Plantat povsem slučajno misel, ali je hotel morda kaj slučajno namigniti? Preiskovalni sodnik ga je pazno pogledal, toda njegov obraz je odeval najgloblji pokoj. Pripovedoval je to istorijo, kakor da bi pripovedoval katerokoli drugo.

»Bi li hoteli nadaljevati?« ga je poprosil gospod Domini. »Bogu bodi potoženo,« je povzel oče Plantat, »da ni na tem svetu nič stanovito, še žalost ne. Solzam prvih dni in silnim napadom obupa je sledila pri grofu in gospe Berti preudarnejša bol, ki se je sčasoma izpremenila v rahlo otožnost. In leto dni po Sauvresyevi smrti je poročil gospod Trémorski njegovo vdovo.«

Med to dokaj dolgo povestjo je orcivalski gospod župan nekajkrat pokazal veliko nestrpnost. Nazadnje se ni mogel nič več krotiti.

»Da,« je vzkliknil, »to so gotovo točna dejstva; tako točna, da bolj biti ne morejo! Vprašujem pa se, ali nam le količkaj koristijo pri naši nalogi: najti grofovega in grofičinega morilca.«

Oče Plantat je pri teh besedah jasno uprl oko v preiskovalnega sodnika, kakor bi mu hotel pogledati v globino vesti.

»Te podrobnosti so zame potrebne,« je odgovoril gospod Domini, »raznetega se mi pa zde povsem jasne. Sestanki v hotelu so vsekako važno dejstvo; človek nikoli ne ve, česa je zmožna ženska v svoji ljubosumnosti.«

Premolnil je, kakor bi iskal verjetne podlage za zvezo med pariško gospodično in morilci; nato je povzel:

»Zdaj, ko poznam Trémorlove, kakor bi bil živel z njimi, se moram vrniti k današnjosti.«

Blesk v pogledu očeta Plantata se je mahoma utrl, genil je z ustnicami, kakor bi hotel govoriti, a rekel ni ničesar več. Samo zdravnik, ki je nepremično gledal starega mirovnega sodnika, je opazil nenadno izpremembo na njegovem obličju.

Gospod Domini pa se je domislil:

»Preostane mi le še zvedeti, kako sta živel novoporočenca?«

Gospod Courtois si je štel v dolžnost, da odzame očetu Plantatu besedo.

»Kako sta živel novoporočenca?« se je oglašil naglo. — »Živel sta v najpopolnejši sporazumnosti; nihče v moji občini ne ve tega bolje od mene, ki sem jima bil ... najbližji med bližnjimi. Spomin na Sauvresyja je bil vez njune sreče; mene sta ljubila zato, ker sem jima govoril o njem. Nikoli nisem zapazil oblačka na nebu harmonije, nikoli nestrpne besede. Hektor — tako sem nazival nesrečnega grofa prav po domače — je obdajal svojo soprogo z vneto skrbjo zaljubljenca in s tisto prelestno nežnostjo, ki navaadne ljudi naglo mine v zakonu.«

»A grofica?« je vprašal oče Plantat; izza prostodušnosti njegovega glasu se je razločno slišala ironija.

»Berta!« je odgovoril gospod župan, »hotela je namreč, da naj jo kličem kar po očetovsko, — oh, Berto sem nekaterikrat priporočal svoji ženi za zgled. Berta je bila vredna Sauvresyja in Hektorja, najboljših med vrstni, ki sem jih srečal v svojem življenju!«

Videč, da njegovo navdušenje nekam preseneča poslušalce, je povzel mirneje:

»Tako govorim iz tehtnih razlogov; in prepričan sem, da delam to pred ljudmi, ki sta mi njih poklic in značaj zadostna poroka pravičnega razumevanja. Sauvresy mi je storil veliko uslugo ... takrat, ko sem bil primoran sprejeti županstvo. Hektor pa se mi je zdel tako ozdravljen svojih mladostnih zmot, da mi ni bilo prav nič nevarno, ko sem opazil, da ugaja menda tudi moji starejši hčerki Lavrenci. Mislim sem že na ženitev, ki se mi je zdela v danih razmerah kaj ugodna za oba: če je bil Hektor Trémorski nositelj slavne imena, ima Lavrenca doto, ki je zmožna na novo pozlatiti vsak kneževski grb ... A dogodki so izpremenili mojo namero.«

Župan bi bil še dolgo prepeval slavo grofovske dvojice in samega sebe, da ga ni ustavil preiskovalni sodnik.

»Zdaj vem, kar je potreba,« je izpregovoril. »In tako bi menda — — —«

Prekinil ga je glasan hru, ki se je vzdignil v veži. Slišalo se je vpitje in rohnenje, kakor bi se pretepali.

Gospodje v salonu so planili na noge.

»Vem, kaj je!« se je splašil župan. »Predobro vem! Našli so truplo grofa Trémorskega!«

IV.

Gospod župan se je motil.

Vrata salona so se zdajci odprla in navzoči so zagledali človeka šibke postave, ki ga je držal z ene strani orožnik, z druge eden izmed grajskih ljudi. Jetnik se je branil z gnevno odločnostjo, ki mu je ne bi bil nihče prisodil.

Mikastenje je moralo trajati delj časa, zakaj njegova obleka je bila v strašnem neredu. Nova suknja je bila raztrgana, ovratnica je visela v cunjah, podvratni gumb je bil izdrt in izza odpete srajce so gledale razgaljene prsi. Klobuk je bil mož izgubljen; gladki in dolgi črni lasje so mu viseli razmršeni na obličje, ki ga je pačil izraz brezmejne groze.

Iz veže in z dvorišča se je slišalo besno vpitje grajskih uslužbencev in stoglave množice zijal, ki se je zbrala na prvi glas o zločinu ter je nestrpno čakala, da bi zvedela in videla kako in kaj.

Razsrdjena truma je vpila:

»On je! Smrt morilcu! Guespin je! Evo ga!«

In nesrečnež se je branil s čedalje večjim obupom.

»Pomagajte!« je rjul s hripavim glasom. »Pomagajte! Izpustite me, ki sem nedolžen!«

Prijel se je za salonova vrata in se jih oklenil tako krčevito, da ga niso mogli spraviti nikamor.

»Porinite ga vendar!« je velel župan, podlegaje vseobčemu razburjenju. »Porinite ga!«

To je bilo lažje reči nego storiti. Groza je dajala Guespinu neverjetno moč.

Toda zdravniku je prišlo na um, da je odprl drugo krilo salonovih vrat. Tako je zmanjkalo nesrečnežu opore; telebnil je po dolgem baš pred mizo, na kateri je pisal preiskovalni sodnik.

Pobral se je bliskoma in vrzel oči po sobi, kod bi mogel uiti. Nikjer nikakega izhoda! Videč vsa vrata in okna polna radovednežev, se je zrušil v naslanjač.

Nudil je sliko poblazele groze. Na brezkrvnem obličju so mu sineli sledovi dobljenih udarcev; blede ustnice so trepetale, čeljusti so hlastale predse, kakor bi lovile kapljico sline za osušen, razbeljeni jezik; široko izbuljene oči so se zalivale s krvjo in izražale strašno zmedenost; krči so zvijali vse telo.

Spricho tega pretresljivega prizora se je začutil gospod župan poklicanega izpregovoriti besedico moralnega pouka. Mogočno se je obrnil proti množici in rekel s tragičnim glasom, kažoč pri tem na Guespina:

»Evo vam žive slike zlodejstva!«

Ostali, to je, zdravnik, preiskovalni sodnik in oče Plantat, so se začudeno spogledali.

»Ako je kriv,« je zamrmral stari mirovni sodnik, »zakaj hudiča se je potem vrnil?«

Trajalo je nekaj časa, preden se je posrečilo izriniti množico. Ko je orožniški brigadir opravil to s pomočjo svojih mož, se je spet postavil h Guespinu.

Toda nesrečnež je bil zdaj vse prej nego nevarcn. Njegova prerazdražena življenska moč je pojemale kakor slamnat ogenj.

Brigadir je medtem poročal o dogodkih:

»Nekaj služabnikov iz grada in sosednjih hiš je besedoval pred ograjo ter pripovedovalo drug drugemu, da je gospoda umorjena in da je Guespin izginil; baš takrat pa ga zagledajo na drugem koncu ceste. Opohtekal se je in pel na vsa grlo, kakor bi bil pijan.«

»Ali je bil res pijan?« je vprašal gospod Domini.

»Do nezvesti, gospod preiskovalni sodnik,« je odgovoril brigadir.

»Potemtakem nam ga je izdalo vino,« je zamrmral gospod Domini. »S tem bi bilo vse pojasnjeno.«

»Ko sta François, sobar pokojnega gospoda grofa, in Baptiste, sluga gospoda župana, zagledala hudodelca,« je povzel orožnik, ki mu je bila službena vnetost izpodrinila vsak najmanjši dvom o Guespinovi krivdi, »sta mu planila naproti in ga zgrabila. Bil je tako pijan, da ni pomnil ničesar več, nego je mislil, da se hočeta pošaliti. Šele pogled na moje ljudi ga je iztreznil. V tem je zavpila ena izmed žensk: »Razbojnik! Ti si tisti, ki je smučil umoril grofa in grofico!« Tedaj je mahoma odrevenel, zazijal in prebledel kakor smrt. Nato je jel zdajci otepati s takšno silo, da bi bil malone ušel. Sama sreča, da sem priskočil jaz na pomoč. Mrcina je prekleto krepak, dasi mu ne bi nihče prisodil!«

»A rekel ni ničesar?« je vprašal oče Plantat.

»Niti besedice, gospod; tako močno je stiskal zobe od jeze, da niti »bob« ne bi bil mogel reči. Nu, da ga le imamo. Preiskal sem mu žepe in sem našel tole: rutico, vrtnarski pipec, dva ključka, košček papirja, popisanega s številkami in znaki teh naslov trgovine pri »Vulkanu«. A to še ni vse ...«

(Dalje prih.)

TRANSJUGO, d. d.

ZAGREB

3 Mazuraničev trg 3

Brzljavi: TRANSJUGO, 27-60 Telefon 27-60

PODRUŽNICE:

BEOGRAD, Reljina ul. 2.

IZPOSTAVE:

OSIJEK, Široka ul. 8.

SUBOTICA kod Pluković i drug

I SKOPLJE.

Stalno sortirano

skladišče:

traverse, železo, žeblice,

apno, cement, gips,

trstiko, žico, deske in

ves gradbeni material.

Radioaktivno termalno kopališče

TOPLICE pri Novem Mestu.

Renovirani kopališki prostori se bodo otvorili

15. julija t. l.

Stanovanja v kopališkem domu se radi temeljitih renovacij ne bodo oddajala.

Dr. K. Konvalinka.

Železniška postaja: STRAZA-TOPLICE.

Kranjske tvornice „TITAN“, Kamnik

pri Ljubljani

sprejmejo

več mlajših, dobro kvalificiranih

železninarjev

svojevstvom pomožnih komisijonarjev pod ugodnimi pogoji, v stalno službo.

SUKNO

za promenadne in športne

obleke v bogati izbiri

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Kot

administrativni vodja

ali na drugo primereno mesto

v kakem industrijskem pod-

jetju želi vstopiti trgovec,

43 let star, oženjen, zmožen

slovenskega in nemškega je-

zika, knjigovodstva in stro-

jepišja v takem kraju, kjer

bi bilo stanovanje na razpo-

lago. Ponudbe pod „admini-

strativni vodja“, na Anončni

zavod Drago Beseljak,

Ljubljana, Sodna ulica št. 6.

Auto

Bencin. — Pneumatika.

Olje. — Vsa popravila.

— Mast. — In vožnje. —

Le prvovrstno blago in

delo po solid. cenah nudi

Jugo-Auto d. o. o. z.

v Ljubljani.

MOTORNIA KOLES:

INDIAN HP. 7-9

U. S. U. HP. 3-4

se ceno prodaja.

Poizve se pri gostilničarju

STANGEL v SEMPETRU pri

Novem Mestu.

Sprejme se

3 prikrojevalce,

izvežbane, prvovrstne, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna „FRANDE“, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni zanesljivci in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica šte. 1.

Poštni predal 74.

Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila najtopleje priporočamo.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!

Zlatorog

Kdor vporablja

Zlatorog milo

podaljša trajnost svojega perila.

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga

R. Bunc in drug

Celje - Ljubljana - Maribor

